

LUONNOS 11.10.2019

Valtioneuvoston asetus **sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden valtionavustuksista vuosina 2020–2023**

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n ja valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 7 c §:n nojalla, sellaisena kuin niistä jälkimmäinen on laissa 689/2001:

1 §

Avustettavat hankkeet

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää vuosina 2020–2023 valtionavustuksia sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämis- ja kokeiluhankkeille sekä toiminnan käynnistämishankkeille. Tällaisia hankkeita ovat:

- 1) kunkin maakunnan alueen kuntien ja kuntayhtymien yhteinen perusterveydenhuollon ja sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisen hankekokonaisuus, jolla toimeenpannaan pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman mukaista Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaa (*maakunnan hankekokonaisuus*); ja
- 2) kunnan tai kuntayhtymän taikka useamman kunnan tai kuntayhtymän yhteiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä tukevat alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävät hankkeet.

Maakunnalla tarkoitetaan maakuntajakolain (1159/1997) ja sen nojalla maakunnista annetun valtioneuvoston päätöksen (978/2019) 1 §:n mukaista maakuntaa.

2 §

Valtionavustuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) hanke on tarpeellinen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseksi ja se tukee palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista;
- 2) hankkeella on kiinteä yhteys julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon;
- 3) hankkeessa otetaan huomioon valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta koskevat linjaukset;
- 4) hankkeessa on otettu huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja
- 5) hankkeen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

3 §

Maakunnan hankekokonaisuuden avustuksen myöntämisen edellytykset

Valtionavustusta voidaan myöntää vain yhdelle 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiselle maakunnan hankekokonaisuudelle kussakin maakunnassa. Maakuntaperusteisesta aluejaosta voidaan poiketa, jos sille on erityinen sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen ja kehittämiseen liittyvä perusteltu syy.

Maakunnan hankekokonaisuudelle suunnattavan avustuksen myöntämisen edellytyksenä on 2 §:ssä säädetyn lisäksi, että:

- 1) hankkeeseen osallistuvien kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu asukasluku on vähintään 80 prosenttia maakunnan tai 1 momentissa tarkoitetun erityisen syyn perusteella määritellyn muun alueen asukasluvusta;
- 2) hanke edistää kaikkia 3 momentissa lueteltuja Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman osatavoitteita; ja
- 3) hankesuunnitelma on käsitelty valtakunnallisessa sote-uudistuksen johtoryhmässä.

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman osatavoitteet ovat:

- 1) palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen;
- 2) toiminnan painotuksen siirtäminen korjaavista palveluista ehkäisevään ja ennakkoivaan työhön;
- 3) palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen;
- 4) palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistaminen; ja
- 5) kustannusten nousun hillitseminen.

4 §

Valtionavustuksen määrä

Valtionavustus 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiselle maakunnan hankekokonaisuudelle myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin. Muille avustettaville hankkeille avustusta myönnetään enintään 80 prosenttia hankkeen valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa erikseen valtion talousarvioon varatun määrärahan puitteissa 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuille maakuntien hankekokonaisuuksille avustuksina jaettavissa olevan enimmäiseuromäärän. Maakuntien hankekokonaisuuksille voidaan myöntää avustusta yhteensä enintään liitteen 1 taulukon mukainen prosenttiosuus vahvistetusta avustuksina jaettavissa olevasta enimmäiseuromäärästä. Maakuntien hankekokonaisuuteen kuuluville kunnille ja kuntayhtymille voidaan kuitenkin myöntää erikseen avustusta myös 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun hankkeeseen.

5 §

Valtionavustuksen hakeminen

Valtionavustusta haetaan kirjallisesti sosiaali- ja terveysministeriöltä sen asettamaan määräaikaan mennessä. Hakemuksesta on käytävä ilmi:

- 1) hankkeen hallinnoinnista vastaava kunta tai kuntayhtymä ja hankkeen toteuttamiseen osallistuvat kunnat ja kuntayhtymät;
- 2) hankkeen tavoitteet, niiden saavuttamiseksi suunnitellut toimenpiteet ja tavoiteltavat tulokset;

- 3) haettavan avustuksen määrä ja hankkeen talousarvio;
- 4) hankkeen toteuttamisen aikataulu;
- 5) suunnitelma hankkeen arvioinnista;
- 6) jos kyseessä on osin tai kokonaan aiemmin kehitetyn ja arvioidun toiminnan käyttöönottohanke, selvitys toiminnasta jo saaduista kokemuksista ja tehdyistä arvioinneista; sekä
- 7) suunnitelma asukkaiden, asiakkaiden ja järjestöjen osallistumisesta hankkeeseen.

Lisäksi 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettulle maakunnan hankekokonaisuudelle suunnattavaa avustusta koskevaan hakemukseen on sisällytettävä selvitys siitä, miten kunnat osallistuvat hankkeeseen niiden järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden osalta, jotka ne hankkivat yksityisiltä palveluntuottajilta.

6 §

Hyväksyttävät kustannukset

Valtionavustusta maksetaan toteutuneiden, hyväksyttävien kustannusten perusteella.

Valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:

- 1) hankkeen hallinnointikustannukset;
- 2) hankkeen henkilöstökustannukset;
- 3) matkakustannukset;
- 4) toimitilojen vuokrat;
- 5) välittömästi hankkeen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut;
- 6) ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen, tietämyksen sekä konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset; sekä
- 7) muut hankkeen toteuttamiseksi välttämättömät kustannukset.

7 §

Avustuksen käytön ehdot

Avustusta ei saa käyttää toimiin, joilla toteutetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) 1 §:n mukaisia valtionosuustehtäviä, mikäli näillä toimilla ei ole välitöntä liityntää hankkeen kokeilu- ja kehittämistyöhön tai uusien toimintamallien käyttöönottoon.

Valtionavustuksen saajan tulee raportoida hankkeen etenemisestä sosiaali- ja terveysministeriön antaman ohjeistuksen mukaisesti.

8 §

Valtionapuviranomainen

Tämän asetuksen mukaisissa valtionavustuksissa valtionapuviranomaisena toimii sosiaali- ja terveysministeriö.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos avustaa ministeriön ohjeiden mukaisesti valtionavustushakemusten arvioinnissa, päätösten valmistelussa sekä hankkeiden seurannassa ja arvioinnissa. Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos antaa asiantuntijatukea 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisten maakuntien hankekokonaisuuksien toteutuksessa.

Lounais-Suomen aluehallintovirasto hoitaa avustusten maksatukseen liittyvät tehtävät sekä osallistaa valvoo avustusten käyttöä hankeaikana ministeriön ohjeiden mukaisesti.

9 §

Valtionavustusselvitys

Valtionavustusta saaneen hankkeen hallinnoinnista hankkeen päättyessä vastaavan tahon on tehtävä sosiaali- ja terveysministeriölle selvitys hankkeesta, sen etenemisestä ja toteuttamisesta sekä kustannuksista (*valtionavustusselvitys*). Selvitys on annettava kuuden kuukauden kuluessa hankkeen päättymisestä.

10 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2019 ja on voimassa 31. päivään joulukuuta kuuta 2024

Helsingissä päivänä kuuta 2019

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Hallitusneuvos

Kalle Tervo

Liite 1. Maakunnan hankekokonaisuuteen myönnettävän avustuksen enimmäismäärä.

Taulukko osoittaa jaettavissa olevan valtionavustuksen enimmäismäärän suhteellisen osuuden 1 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiseen maakunnan hankekokonaisuuteen kunkin maakunnan alueella. Osuudet perustuvat 25 prosentin tasasuuruiseen maakunnittaiseen osuuteen sekä 75 prosentin osuuteen, joka määräytyy maakunnittain suhteessa maakuntien asukasluukuun.

Taulukko 1.

Hankealue	Osuus enimmäismäärästä
Uudenmaan maakunta	24,22 %
Varsinais-Suomen maakunta	7,93 %
Satakunnan maakunta	4,38 %
Kanta-Hämeen maakunta	3,73 %
Pirkanmaan maakunta	8,43 %
Päijät-Hämeen maakunta	4,13 %
Kymenlaakson maakunta	3,76 %
Etelä-Karjalan maakunta	3,15 %
Etelä-Savon maakunta	3,37 %
Pohjois-Savon maakunta	4,75 %
Pohjois-Karjalan maakunta	3,61 %
Keski-Suomen maakunta	5,15 %
Etelä-Pohjanmaan maakunta	3,98 %
Pohjanmaan maakunta	3,86 %
Keski-Pohjanmaan maakunta	2,32 %
Pohjois-Pohjanmaan maakunta	7,02 %
Kainuun maakunta	2,39 %
Lapin maakunta	3,83 %